

Woensdag is het International Transgender Day of Visibility, een jaarlijks terugkerende dag die mensen bewustmaakt van de positie van transgenderpersonen. Daaraan valt volgens de transgenderbeweging nog veel te verbeteren. Ondertussen streven zorginstellingen naar kortere wachttijden voor behandeltrajecten. Ook ouders en kinderen hopen dat het sneller zal gaan.

"Ouders moeten luisteren naar hun kinderen en het oké vinden als zij transgender zijn. Hen daarom niet het huis uit gooien, want dat doen mensen soms. Als ik dat zie, geef ik ze een schop onder hun kont."

Aan het woord is Sky (9), die als jongen werd geboren, maar zich vanaf haar derde levensjaar een meisje voelt. Ze klimt in bomen en draagt graag roze jurken en poezentruien. Op school, met kunstschaatsen en tijdens de circusles is zij een van de meiden.

“De leeftijdsgrens zou beschermen tegen overhaaste beslissingen, maar de meeste behandelingen kunnen worden teruggedraaid.”

Lisa van Ginneken, voorzitter Transvisie

Naast Sky zijn er meer kinderen en jongeren in Nederland die zich transgender voelen. Exacte aantallen van transgenderpersonen van onder de achttien jaar worden niet bijgehouden, maar volgens onderzoeksgegevens van kennisinstituut voor sociale vraagstukken Movisie voelt ongeveer 0,7 procent van de Nederlandse middelbare scholieren zich transgender.

Behandelingen voor deze groep laten vaak lang op zich wachten. In een onderzoek van belangenorganisatie Transvisie - in opdracht van Zorgverzekeraars Nederland en het ministerie van VWS - werd vorig jaar al gepleit voor het terugdringen van de wachttijd voor behandelingen, van 67 naar 6 weken.

'Ik wil een meisje zijn'

Voor Sky is dat nog niet aan de orde: zij mag haar definitieve geslacht kiezen als ze achttien is. Haar keuze heeft ze echter al lang gemaakt: "Ik wil een meisje zijn." Binnenkort zijn er gesprekken met de genderkliniek van het VUmc over puberteitsremmers. Sky wordt in mei tien, maar de leeftijdsgrens ligt bij twaalf. Sky vindt dat maar niks: "Ik wil morgen beginnen."

Volgens Transvisie moeten kinderen met hun ouders beslissen over dit soort behandelingen. "Ouders bepalen wat kinderen wel of niet aankunnen en doen", zegt Lisa van Ginneken, scheidend voorzitter van Transvisie. Als nieuw Kamerlid (D66) gaat zij de belangen van lhbt'i'ers behartigen.

Lange wachttijden en leeftijdsgrenzen voor hormoonbehandelingen noemt zij "betuttelend en frustrerend voor kinderen". "Het zou hen beschermen tegen overhaaste beslissingen, maar de meeste behandelingen die jongeren krijgen, kunnen worden teruggedraaid."

Sky kreeg vooral positieve reacties

Sky vertelde in groep 3 al aan haar klas hoe het zat, aan de hand van een boek over een lammetje dat een biggetje werd. "Eén jongen pestte mij, maar niet lang." Op een uitlegbrief die moeder Taya en vader Jurre van Delft naar de ouders van klasgenoten stuurden, kwamen uitsluitend positieve reacties. Het schoolteam heeft er volgens Taya en Jurre ook geen moeite mee.

Taya: "Ze zijn ruimdenkend, maar moesten nadenken over de manier waarop zij Sky konden helpen." In een blog schrijven beide ouders onder pseudoniem over hun gezin. "We willen Sky beschermen tegen toekomstige werkgevers met vooroordelen over transgenderpersonen die haar naam gaan googelen."

"Wij raakten al vroeg gewend aan mensen met verschillende geaardheden."

Vader Jurre

"Reacties uit de omgeving vallen vaak mee", zegt psycholoog Eva-Marijn Stegemann. "Het hangt af van de omgeving van het kind, en diens weerbaarheid." Via haar organisatie PsyTrans, die transgenderkinderen behandelt, ziet zij kinderen met angst- en stressklachten. "Veel kinderen zijn zoekend. Het is belangrijk dat ouders hen hierin ondersteunen."

Stegemann doet promotieonderzoek naar methoden om ouders van transgenderkinderen te helpen in het proces dat hun kinderen doormaken. "Ik raad ouders aan open te staan voor de keuzes van hun kind, en te praten met lotgenoten, via belangenorganisaties."

Niet vastzitten in rolpatronen

Taya en Jurre hebben nooit moeite gehad met Sky's veranderingsproces. Taya: "We groeien al zeven jaar mee." Volgens haar speelt hierbij mee dat ze niet vastzitten in rolpatronen. Hun oudste dochter Lyka (20) en zoon Finn (12) hebben altijd zelf hun speelgoed en kleding gekozen. Ook Finn draagt thuis weleens een jurkje. Het progressieve milieu waarin zij zelf opgroeiden, hielp mee, gelooft Jurre. "Wij raakten al vroeg gewend aan mensen met verschillende geaardheden."

De ouders wachten ondertussen geduldig af hoe het gaat met de wachtlijsten. "We zien wel hoe het gaat. Wij kijken ook vooruit, maar nemen het met de tijd, afhankelijk van de keuzes die Sky maakt."